

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

7. köide Tallinnas, teisipäeval, 14. juulil 1925. Nr. 29 (123)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Prof. Dr. E. Berendts: Über Steuerfragen in
der Republik Eesti

J. T-n.: Uute raudteede ehitamise küsimusest

Näitus-messi teated.

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

J. Puhk & Pojad

Tallinnas

==== **Kontorid:** =====

**Pärnus, Tartus, Narvas, Viljandis
ja Valgas**

=====

Jahud oma suureskist

Suhkur

Heeringad

Sool

Vili

Riis

Kohvi

ja muud koloniaalkaubad

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
poolaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafiline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

7. köide. Tallinnas, teisipäeval, 14. juulil 1925. Nr. 29 (123)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Prof. Dr. E. Berendts: Über Steuerfragen in der Republik Eesti.
J. T-n.: Uute raudteede ehitamise küsimusest. Näitus-messi teated. Sise- ja väljamaa kroonika.
Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubafuru ülevaated.

Tallinnas, 13. juulil 1925. a.

„Erkati“ lõpp. „Erkat“ on oma tegevuse lõputulemusena kokku võtnud 424 miljoni puhastkasu, kuid sellest ei tule mingisuguseid järeldusi teha selle asutuse enese tegevuse kohta. „Eesti riigi kaubandus-agentuur-talitus“, nagu „Erkati“ õige nimi kõlab, võttis nimelt kaubandus-tööstusministeeriumi kaubandusosakonna kaubandusliste operatsioonide aktiiva ja passiva üle ning likvideeris ühes oma tegevusega ka selle. Mõlemate tegevuse aruanne on ühte liidetud ning selle ühine tulemus on 424 miljoniline kasu.

On tõesti kahju, et „Erkat“ mitte oma põhimäärusest ja igale kaubanduslisele ettevõttele omastest põhimõtetest kinni ei pidanud, sest nüüd jääb suur publikum kogu asja kohta pimedusesse, ning „Erkati“ vaimline isa võib „Postimehes“ oma sülelapse tegevuse hiilgavate tagajärgedega hoobelda. „Erkat“ pidi oma põhimääruste järele isegi iga kuu aruande valmistama ühes kuu tegevuse puhtakasu näitamisega (!), kuid on kogu oma tegevuse kohta ainult ühe aruandega maha saanud ja seda nimelt enam kui neli aastat pärast oma tegevuse lõppu!

Aruandes loetletud üksikuid kasu-summasid lähemalt silmitsedes paistab kohe, et „Erkat“ ise nähtavalt suurte kahjudega on töötanud, sest tähtsamad kasu-summad on saadud riiklisest linaoperatsioonist (418 milj. mrk.), mida „Erkati“ ajal juba aeti kahjuga, ning „Revalise“ kaupade realiseerimisest (167 milj.). Peale selle on veel kursivahedest kasu saadud 78 miljoni, mis nähtavasti niisama kui „Revalise“ kasugi ainult raamatupidamis-tehniline on ja misugused kursivahed lihtsalt riigikassa arvel on teenitud. Nii peavad „Erkati“ enese operatsioonid kaugelt üle 100 miljoni kahju olema annud, kuid aruanne räägib neist kahjudest ainult üldistes sõnades, andes

täpselt üles ainult rukki-operatsiooni pealt saadud kahju (15 milj.). Teatavasti sai aga „Erkat“ pea iga oma operatsiooni pealt kahju. Sellel alal oli „Erkat“ nii osav, et ta isegi komisjoni müükidest oskas 36 miljoni marka kahju saada, arvamata veel, et ka osa tema üldiseid kulusid, mis ulatasid 1. jaan. 1920 kuni likvideerimiseni 45 milj. margani, tuleks komisjoni müügi arvetel debiteerida.

Tuleb tõesti õnne tänada et J. Kukk'e „Brüsseli tarkus“ varsti pärast „Erkati“ asutamist „vabakaubanduse vesivärad“ avas ja „Erkat“ nii enne surnuks sai konkureeritud, kui ta ennast täies ulatuses sai maksma panna, sest härra Tõnisson teab jutustada, et isegi Eesti piirituse konderbant pidi „Erkati“ monopoliks minema.

Kui härra Tõnissoni uskuda (v. Postimees nr. 176), siis oli „Erkati“ asutamise peamõtte järgmine: sissevedu kavatseti börsekomitee järelevalve all kontingenteerida. Et sisseveetava kaubahulga piiramisest tekki- vat liiakasuvõtmise võimalust kõrvaldada „tahtsin mina (J. Tõnisson) kaupade sisseveo alal riiklikku võistlust luua, mis tarbekorral vaba võistluse teel vahele astuks, et sisseveo kaupade hindu soliidse ärikasu pinnani alla suruda.“

See kavatsus on ju kõigiti kiiduväärne, kuid temas peitub suur loogiline viga. Kui „Erkat“ vaba võistluse teel pidi hindu alla suruda võima, siis pidi ta ise kaupu sisse vedada võima väljaspool kontingenti, sest kontingendi piirides oleks liiakasuvõtjad kaupmehed lihtsalt kaubad „Erkatilt“ üles ostnud ja nii ikkagi neid võinud müüa monopoli hindadega, nagu seda mitmel juhtumisel juba enne oli tehtud, näit. „Revalise“ kaupadega. Taheti aga „Erkatile“ sissevedu lubada väljaspool kontingenti, siis avati ju sellega omefi „vabakaubanduse vesivärad.“ Nii oli kogu plaan täiesti

väärtuseta ja „Erkat“ ei ole vist kogu oma elu ajal kordagi selle plaani teostamise peale mõelnud, kuna ta kaube ostis peaaesjalikult kohalikkude vaheltkauplejate kaudu, neid kas eraäridele, peaaesjalikult aga riigiasutustele edasi müües. Nii oli „Erkatiga“ loodud ainult üks lüli, mis vaheltkauplejate ahelat pikendas. Tegelikult olidki siis ka „Erkati“ kaubad kallimad, kui neidsamu kaube Eesti vabal turul osta sai, millest tulid „Erkati“ suured kahjud. Juba vähempakkumise süsteem, nii veetlev kui ta välispidiselt ka ei ole, pidi enesega kaasa tooma „Erkati“ kõrgemad hinnad, iseäranis kui niisugust börseartiklit nagu vilja vähempakkumise seel osteti, vaatamata veel selle peale, et vähempakkujatel alati võimalus oli kokku leppida, mis riiklistel vähempakkumistel reeglits on. Kuigi vast „Erkat“ oli mõeldud vaba võistluse loomise mõttega sisseveo alal, siis oli ta sisuliselt lihtsalt bürokraatlik kauplemise aparaat, mis igatpidi sarnane on oma Moskva vendadele.

„Erkati“ teine ülesanne pidigi olema Moskva vastavate asutustega kauplemine, sest et härra Tõnissoni arvates riikline aparaat riiklise aparaadiga sealpool piiri „hingelise kokkukõla“ pärast paremini hakkama oleks saanud. Sellest vahib välja otsekohene Moskva asutuste Eesti pinnale istutamise mõte kõige puhtamal kujul.

Peale selle tegi „Erkat“ algusest peale suure vea, mis riigile samuti ilusaid summe maksma läks ja kodanikke üle 4 aasta laskis kogu ettevõtte likvideerimist oodata. Teatavasti intrigeeriti kogu kaubandusosakonna arveametkond päeva pealt lahti ja võeti uued inimesed, kellel loomulikult mitu aastat endiste arvete tundmaõppimiseks ja korraldamiseks ära kulus. Isegi, kui need lahtilastud arveametnikud kõik sunnitöö kandidaadid oleks olud, ei oleks võidud päevapealset lahtilaskmist asja huvide pärast ette võtta.

„Erkati“ õnnetu loo põhjuseid ei tule nii mitte otsida niipalju üksikufest inimestest ja nende saamatusest kui just vildakutest põhimõtetest ja halvasti mõistetud riigi huvidest.

Õnn on, et kogu „Erkat“ algusest lõpuni väljaspool seaduseid töötab, sest et R. T. nr. 175/176 20 okt. 1920 a. avaldatud „korraldus“ vaevalt vabariigi valitsuse seaduslikkude volituste piiridesse mahub. Sellepärast võime vähemalt sellega ennast trööstida, et „Erkati“ tegelased oma viljaka tegevuse eest neil „korralduse“ põhjal saada olevaid „ergutusrahasid ega provisjonisid“ nõudma ei hakka.

Über Steuerfragen in der Republik Eesti.

Prof Dr. E. Berendts.

Also an der oberen Etage unseres Steuersystems ist wenig auszusetzen. Sie trägt der Hauptforderung der Neuzeit Rechnung: sie führt das Prinzip der Individualisierung der Besteuerung nach der Leistungsfähigkeit Rechnung, die wenig bemittelten Schichten der Bevölkerung sind entweder entlastet, teilweise ganz befreit, denn das steuerfreie Existenzminimum reicht bis auf 90.000 Mk., respct. auf 60.000 Mk. herauf, also bei Umrechnung in die alte russische Valuta bis auf 450, respct. 300 Rbl. Ein höheres steuerfreies Existenzminimum kann sich Eesti nicht leisten. Wir können uns nicht den Luxus erlauben von England vor 1914, wo ein Einkommen von 160 £ steuerfrei blieb. Dazu sind wir zu arm. Der Unterschied zwischen fundierten und unfundierten Einkommen ist wahrgenommen, ebenso der Unterschied zwischen Familienvätern und Unverheirateten, so dass man eine besondere Steuer auf Junggesellen oder Jungfrauen nicht einzuführen braucht. Wir besitzen faktisch eine solche Steuer in dem Bereich der allgemeinen Einkommensteuer — eine Verbesserung wäre zu wünschen. Eine Bestimmung, dass die Einkommensteuer nicht in 2, sondern in 4 Raten zu zahlen wäre, denn für die Steuerzahler, die ein nicht fundiertes Einkommen beziehen, ist es schwer auf einen Ruck eine grosse Summe der Kasse einzuzahlen. Dass unsere „Realsteuern“ reformbedürftig sind steht ausser Zweifel. In den Spalten der Zeitschrift „Eesti Majandus“ hat Schreiber dieser Zeilen auf die Mängel unserer Grundsteuer hingewiesen und die Meinung ausgesprochen, dass es zweckmässig wäre, für die Zukunft eine Massregel ins Auge zu fassen, die 1893 in Preussen durchgeführt ist und in anderen Staaten nachgeahmt wurde: die Grundsteuer den Kommunen zu überlassen. Fürs Erste gestattet die finanzielle Lage des Staates nicht, diese Reform durchzuführen.

Unsere Haussteuer, richtiger gesagt, unsere Stadt-Immobiliensteuer, die auf dem russischen Gesetz von 6./VI. 1910 fusst, ist besser konstruiert. Sie ist jetzt nicht sehr einträglich und kann es nicht sein solange das Mietsgesetz in Kraft bleibt, denn wenn die Normen des Mietsgesetzes wirklich beobachtet werden, ist der Mietsertrag und darum der Mietswert der Immobilien ein so geringer, dass auch das Einkommen des

Staates aus dieser Quelle nur ein bescheidenes sein kann. Es ist zwar bekannt, dass die Normen des Mietgesetzes nicht immer eingehalten werden, dass die Höhe der Mietzahlungen bei weitem die gesetzliche Norm überragen, allein dieser faktische Mietertrag darf eigentlich nicht in Betracht gezogen werden, denn das hiesse ja die Gesetzverletzung sanktionieren. Wenn das Mietgesetz ausser Kraft gesetzt werden sollte, würde die Frage auftauchen, ob als Grundlage der Steuerveranlagung der Mietswert (Ertragswert) der Immobilien auch weiterhin zu gelten habe, oder nach dem Vorbild der westeuropäischen Staaten der Neuzeit, — der sog. gemeine Wert, d. h. der Wert bei Veräusserungen, an seine Stelle treten müsste. Der Ersatz des Ertrags- oder Mietswertes durch den sog. gemeinen Wert würde die Möglichkeit gewähren, die un bebauten Plätze in den Städten schärfer zur Besteuerung heranzuziehen, in Anbetracht dessen, dass ihr Wert bei Anwachsen der Städte nicht selten schnell steigt und ein beliebtes Spekulationsobjekt bildet.

Man spricht bei uns viel von einer Reform der Gewerbesteuer, die ebenfalls in ihren Grundzügen auf russischer Basis beruht und schon in Russland Veranlassung zu Klagen gegeben hat. Man kann sich allenfalls damit trösten, dass die Gewerbesteuer in keinem Staate der Welt wirklich genügend ausgestaltet ist, aber das ist nur ein leidiger Trost. Wenn man die Entwicklung der Industrie und des Handels in einem in der Entwicklung begriffenen jungen Staate nicht hemmen will, darf man auch auf diesem Gebiete die Steuerschraube nicht allzu scharf anziehen. Es ist die Rede davon, die Erwerbsgesellschaften als Subjekte der Steuerpflicht aus der allgemeinen Gewerbe- und Handelssteuer auszuschneiden und nach Muster von Deutschland, Oesterreich und Nordamerika eine besondere Körperschaftssteuer einzuführen, wobei die Erwerbsgesellschaften auch von der Einkommensteuer nicht zu erfassen wären; also sie würden nur durch die Körperschaftssteuer belastet werden, denn wie die neuere Theorie nachweist, besitzt eine nicht physische Person, also eine Erwerbsgesellschaft kein Einkommen, sondern nur einen Ertrag der zum Einkommen derjenigen physischen Personen wird, die das Substrat der juristischen Personen bilden. Als Einkommen der juristischen Person können höchstens gelten die Rücklagen und Abschreibungen zur Schaffung, resp. Erhöhung des Reservekapitals,

nicht aber die Anteile, die als Dividende an die Teilhaber auszuzahlen sind. Das sind nur durchlaufende Posten. —

Die Kapitalrentensteuer, die ebenfalls noch aus russischer Zeit stammt, gibt wenig Veranlassung zu Bemerkungen. Man kann nur sagen, dass sie ihr Objekt, die Quellen aus Kapitalanlage in Geldform nie ganz erfasst, weil die Schuldforderungen und Schuldzahlungen sich nur allzuhäufig dem Auge des Fiskus entziehen. — Man kann hinzufügen, dass das Objekt, die Kapitalrente erfasst wird, es doppelt besteuert wird, 1) durch die Kapitalrentensteuer, 2) durch die allgemeine Einkommensteuer. Ob eine solche Doppelbesteuerung wünschenswert ist, kann dahingestellt bleiben. — Man kann ja sagen: die Kapitalrente ist ein arbeitsloses Einkommen, also ist eine sog. Präzipualbesteuerung am Platze.

Und nun die Erbschafts (u. Schenkungs) steuer.

Ihr Ertrag für den Staat ist kein grosser, wie bekannt, nicht so, wie in anderen Ländern, wie z. B. in England wo sie nächst der Einkommensteuer die grösste Summe in die Staatskasse liefert. Eesti ist kein reiches Land und auf eine reiche Ausbeute aus dieser Quelle ist nicht zu rechnen. — Auch unsere Erbschaftssteuer stammt noch aus russischer Zeit von 1882 her. Dass sie nicht vollkommen ist, steht ausser Streit. Vom Standpunkt der Freunde radikaler Steuerformen müsste sie in erster Linie einer Revision unterliegen. Schon seit dem Erfurter-Parteitag v. 1874 steht auf dem Programm der sozialdemokratischen Partei die Forderung die Erbschaften scharf anzufassen, um den privaten Vermögenszuwachs möglichst einzuschränken. — Und wieder muss man warnen vor einer Überspannung der Steuerforderungen auch auf dem Gebiet der Besteuerung der Erbmasse, denn wie gesagt, jede Volkswirtschaft muss eine Periode erleben, wo der Spartrieb gefördert wird und die Ansammlung von Vermögensstärke unterstützt werden muss, um die Produktion neuer Güter zu verstärken. In solchen Perioden muss man verzichten dem Ideal gleichmässiger Vermögensverteilung nachzueilen, so sehr auch dieses Ideal sympatisch sein mag.

Die Erbschaftssteuer (auch nach dem von Russland ererbten Gesetz von 1882) ist eine progressive. Das russische Gesetz bestimmt progressiv anwachsende Steuersätze je nach dem Grade der Verwandtschaft zwischen Erblasser und Erben, sowohl

bei gesetzlicher als bei testamentarischer Erbfolge. Alle neueren Gesetze ziehen noch ein Moment in Betracht: die Höhe der auf der einzelnen Erben entfallenden Summe vom ererbten Gut und der Steuersatz steigt progressiv an, je mehr der Erbanteil wächst. Das letzte deutsche Gesetz über Erbschaftssteuer von 1920 fügt noch ein Moment hinzu: es bemisst die Höhe des Steuersatzes noch nach der Summe des Vermögens, welches schon im Besitz der Erben ist im Zeitpunkt des Erbanfalls. Das ist ein sozialpolitischer Gesichtspunkt, der den Zielen der Verhinderung von Akkumulation von Vermögen dienen soll. Wenn man unbedingt danach strebt die Einnahme des Staates aus der Erbbesteuerung zu vergrößern, so ist dieses Moment am Platze. Wenn man dagegen der Vermögensakkumulation nicht hindern will, so entsagt man besser dieser Methode der Besteuerung. Aber ein anderer Gesichtspunkt bei Bemessung der Höhe der Besteuerung der Erbschaft kann wohl Geltung verlangen.

Wie bekannt, bemisst sich die Höhe des Steuersatzes nach dem Verwandtschaftsgrad. Es ist ein objektiver Massstab, gegen den ja im allgemeinen nichts einzuwenden ist. Die sog. lachenden Erben werden gerechter Weise stärker besteuert, als diejenigen, die einen Ernährer oder nahes Glied der Familie beerben und auch betrauern. Allein eine Einwendung könnte wohl gemacht werden, wenn es sich um testamentarische Erbfolge handelt. Es gibt Fälle wo ein Nichtverwandter dem Erblasser ungleich näher steht, als ein Nahverwandter und wenn der Erblasser einen solchen testamentarisch bedenkt, als Dank für langjährige Liebe, Freundschaft, Unterstützung oder Mitarbeit, wird die Gerechtigkeit verlangen einen solchen Erben milder zu behandeln, als vielleicht einen Nahverwandten, der gesetzlich Erbe ist, ohne dass die Banden des Blutes dem Bande des Gemütes entsprechen. Nehmen wir folgende Fälle an: der Erblasser hatte einen treuen Diener respect. Dienerin, die jahrelang oder jahrzehnte hindurch ihm treu gedient, mit ihm Sorge und Freude geteilt, oder er besitzt einen Mitarbeiter, z. B. Prokuristen, Fabriksmeister oder Handlungsgelhilfen, die ihm jahrelang im Geschäft, Fabrik oder Werkstätte mitgearbeitet, die also Miterwerber oder Mitschöpfer des Vermögens gewesen sind. Ist etwa ein solcher Nichtverwandter nicht gerechterweise mehr als Erbe berechtigt angesehen zu werden als vielleicht ein Bruder, Nefte oder sogar Sohn,

oder Tochter, die nur Zehrer waren, oder sich erst dann der Bande des Blutes erinnern, wenn der Erblasser die Augen schliesst und ihm mühelos ein Erbe zufällt. Soll in Eesti das Erbschaftssteuergesetz einer Revision unterworfen werden, so wäre vielleicht dieser Gesichtspunkt zu berücksichtigen. In Eesti sind in der Presse (schon 1922) Stimmen laut geworden, die das Verlangen stellten bei eventueller Revision des Gesetzes über Besteuerung von Erbschaften auf diesem Gebiet nach dem Muster Englands und Deutschlands eine doppelte Steuer einzuführen; eine Nachlasssteuer, die von der ganzen Erbschaftsmasse vor Teilung zwischen den Erben zu erheben ist, und dann eine Anfallsteuer von jedem Erbanteil. Man tritt ein für diese Besteuerungsart hauptsächlich aus folgenden Erwägungen. Es heisst: die Erbschaftsteuer ist ein Korrektiv der Einkommensteuer. Es ist ein bekanntes Faktum, dass das Einkommen selten voll erfasst wird; es gibt fast immer mehr oder weniger bedeutende Steuerhinterziehungen: die Nachlasssteuer erhebt nun nach dem Tode des, nicht voll zu Lebzeiten besteuerten Subjekts, die hinterzogene Summe ein. Wir wollen nicht leugnen, dass solche Steuerhinterziehungen stattfinden, allein wir sehen trotzdem nicht die Notwendigkeit einer besonderen Nachlasssteuer und einer Anfallsteuer ein, denn im Grunde genommen kommt es doch auf eine Doppelbesteuerung heraus. Die Erbmasse wird geschmälert und damit zugleich die Anteile der Erben. Warum denn nicht gleich die Steuersätze erhöhen? Jegliche unnütze Komplikation der Besteuerung ist doch zu vermeiden.

Weiterhin wird das Verlangen der Einführung zweier Steuern laut: einer Vermögenssteuer und einer Wertzuwachssteuer. Doch das sind so komplizierte Fragen, dass ihnen ein besonderer Abschnitt gewidmet werden muss. (Löpp.)

Uute raudteede ehitamise küsimusest.

J. T-n.

Üheks kõige valusamaks majanduselu küsimuseks meie vabariigis on praegu uute raudteede ehitamise küsimus. See küsimus on tähelpanu objektiks ka meie riigikogule ja teda harutatakse tihti küll riigi majandusnõukogus, küll mitmesugustel töösturite- ja omavalitsuse konverentsidel. Kõik on ühe-meelselt arvamisel, et uute teede ehitamine

on tarvilik, mõnede teatud liinide teostamine aga otse edasilükkamata riikline vajadus. See on ka täiesti arusaadav, sest ajajärgus, kus meie maa oli osa Vene riigist, ehitati viimane laiaroopaline tee (Keila-Haapsalu järk Põhja-Õhtu teedest) juba 1905 aastal, kitsaroopaline aga (Viljandi-Tallinna järk) 1901 aastal. Sellest saadik ei ole raudteid ehitatud. Ometi on aga tarvidus nende järele juba ammugi teravaks saanud juba üksi sellepärast, et maa iseisvaks kuulutamise, mis sündis kuus aastat tagasi, on rahvamajanduse nõudmised raudtee transpordi suhtes palju muutunud. Meie rahvamajandus ei saa muutunud konjunktuuri tõttu leppida praegu olemasolevate teedega.

Kuid kõik asutused ja organisatsioonid, kes on harutanud käesolevat küsimust, on kahjuks piirdunud ainult resolutsioonide vastuvõtmisega nende ehk teiste raudteede ehitamise soovitatavuse või tarvilikkuse kohta ja on väga vähe töötanud küsimuse kallal, kes siis ja missugustest summadest peab teostama need ehitused. Sest kellegi jaoks ei ole saladus, et meie riigikassal ei ole küllalt vaba summasid selleks otstarbeks nõuetavate kulude katmiseks; muretsema aga neid summasid maksuaparaadi uue pingutamise teel rahva käest, kes ilma selle tagi juba kaebab maksude raskuse üle, oleks vaevalt otstarbekohane. Sellepärast võis oodata, et ühtaegu harutatakse ka laenu tegemise võimalusi tarviliste summade saamiseks, kas sisemisi ehk väliseid, ja võimalusi erakapitaali juure tõmmata sisemisel või välistel rahaturgudel. Kui otsustada ajalehe teadete järele, siis ei ole neid küsimusi kõige laiemas ulatuses mitte selgitatud; ja ainult riigi majandusnõukogu tegi uute teede küsimuse harutamise juures põhimõttelise otsuse, et nende ehitamine on võimalik ainult erakapitaali ja sealjuures peaaesjalikult väljamaa kapitaali juuretõmbamise teel.

Valitsus, kes pooldab mõnede liinide viibimata ehitust, kavatses juba käesoleval aastal ehitustöödega algust teha. Selles sihis oli käesoleva aasta eelarvesse teedeministeeriumi kulude hulka nimetatud otstarbeks arvatud krediit 94,000,000 marga suuruses. Kuid seletuskirjast riigi eelarve juure, mis riigikogule esitatud, ei ole näha, missugune kava on ministeeriumil uute teede ehitamise kohta; kas tahab ta asuda korraga kõige viie kavatsatud liini ehitamisele, jätkates tööd sedamööda, kuidas raha saab, või tahab ta neid ehitada järjekorras üksteise

järele. Samuti ei ole seletuskirjas toodud andmeid iga kavatsitava liini näilise maksu kohta. Tuleb arvata, et eelarve kavade kokkuseadmise ajal ei olnud ministeeriumil veel tarvilisi andmeid ja niihästi üksikute ehituste kavade kui ka üldine raudteede ehituse plaan ei olnud veel välja töötatud. Riigikogu, kelle püüdeks oli eelarvet kokku seada ilma puudujäägita, vähendas teedeministeeriumi erakorralist eelarvet ja määras uute raudteede ehitamiseks ainult 44,000,000 marka. Ja nii tuleb meie teedeministeeriumil alata raudteede ehitamist, erakorralise riiklise tähtsusega hiigla kulukat tööd enam kui mõõdukate summadega, mis ei ulata 25,000 naelsterlingini. Kui hinnata meie kitsaroopaliste teede ehitushinda (Tallinn-Pärnu rdt.), siis läks Esimese Juurdeveoteede Seltsi aruannete järele seltsile kuuluva tee iga versta ehitamine ühes liikuva koosseisuga maksma üle 25,000 rubla (2,500 naelsterl.). Järjekult jätkub ministeeriumile käesoleval aastal lubatud summast umbes 10 versta tee rahuloldavaks ehituseks ja tarviliseks sisseadeks, või paremal juhtumisel, kui isegi oletada materjalide ja tööhindade langust, samuti tehniliste tingimiste lihtsustamist – 15 kuni 20 versta jaoks. Muidugi võib ministeerium kulutada saadud summad ettevalmistustööde peale pikema liini ehitamiseks, näiteks 50–75 versta ulatuses, lootes saada tarvilisi summasid järgmistel aastatel. Kuid ka järgmistel aastatel ei ole mingisugust alust loota, et lubatavast vastavat krediiti üle 50 või paremal juhtumisel 100 miljoni marga. Nii venib 50–75 versta pikkuse tee ehitamine 3–5 aasta peale, mis kahtlemata ehitamist ennast kallimaks teeb.

Ometi ei seisa peahäda veel selles. Rahvamajanduse huvid nõuavad teatud liinide ehitamist ligemal ajal (3 kuni 4 aasta jooksul) kuni 300 kilomeetriini. Selle süsteemi juures aga, nagu see meil praegu maksev, ei lähe korda nimetatud aja jooksul täita ka neljandikku osa nendest nõudmistest.

Niimoodi ei ole võimalik maad varustada tarviliste teedega summade arvel, mis kogutud rahva käest maksude näol; nende summadega võib iga aasta ehitada ainult mõne versta uusi teid, kuid ehitamine oleks neil tingimistel süsteemita, kulud aga väheproduktiivsed.

Üldse tuleb tähendada niisuguse iseloomuga riigi tarvete puhul nagu uute teede ehitamine, et finantseadus ei poolda nende rahuldumist harilikest maksude summadest. Sest niisuguste ehituste kulude vilja ei kasuta

mitte selle ajajärgu maksumaksjad, kus kuulud tehti, vaid järgmiste aastate maksumaksjad ja üldse tulev põlv. Sellepärast soovijab teadus niisuguse iseloomuga tarveid katta laenude teel, mispärast järgmised maksumaksjad kannavad õiglaselt kulusid nimetatud ehituste kulude vilja kasutamise eest, praegused maksumaksjad aga oleks samuti õiglaselt vabastatud kogu nende kulude koormast.

Selle põhimõtte järele on käinud üldise reegli põhjal ka kõik väljamaa riigid, kattes oma eelarve kulused tarvete puhul, millistel tähtsus ka järgnevatel põlvvede jaoks, harilikult krediidi-operatsiooni teel. Erandisi sellest üldisest reeglist tuli harva ette; ja sedagi erakorraliselt rikastes maades, nagu Inglismaa ja Põhja-Ameerika Ühisriigid, kuid tuleb tähendada, et riigikassa korraldusel ja arvel nad raudteesid ehitanud ei ole.

Edasi tuleb tähendada, et asudes meie raudteede ehitamise küsimuse juure, kui võrd see selgub niihästi eelarve kavast kui riigikogu vaielustest, ei ole meil tarvilikku plaanikindlust. Selle plaanikindluse puudus torkas eriti silma Venemaal. Raudteetasjanduse tundjad avaldasid ühemeelset arvamist, et sel ajal, kui ehitati teesid, millel ei olnud tõsist majanduslist tähtsust, seisid ülima tähtsusega teed kaua ehitamata, ehk kahest teest, milledest ühel suurem, teisel vähem tähtsus, ehitati viimane enne kui esimene. Üldse aga kuni viimase ajani ei ole uute raudteede ehitamise plaani Venemaal olnud. Ja selle tagajärjeks on olnud ühelt poolt rahvamajanduse seadusepäraste tarviduste mitteäitmine, teiselt poolt raudteemajapidamise ebarahuldavad finantsilised tulemused. Alles tsaarivalitsuse viimastel aastatel, peamiselt rahvaesituse surve mõjul, asuti Venemaal üldise uue raudteede ehitamise kava juure. Peale selle kava võeti arvesse ka tarvilised materjalid ja kuna ehitada kavatseti laiema määral, siis olid kavatsetud ka uued tehased nõuetavate materjalide valmistamiseks, samuti mõeldi avada uusi tehnilisi õpeasutusi tarviliste inseneride ja tehnikute ettevalmistamiseks.

Muidugi ei ole meie riigis raudteede ehitamine nii laia ulatusega kui Venemaal, kuid üksikasjalise kava kokkuseadmine enne tööle asumist on ka meil mitte ainult soovitav vaid tarvilik. Meil tuleb ehitada mitu üksikut liini 300 – 400 versta kogupikkuses. Ja kuna nähtavasti võimata on asuda kõigi nende ehitamisele korraga, siis tuleb aegsasti nende ehitamise kiiruse järjekord

ära määrata. Edasi on tarvis selgusele jõuda kõigi tarvisminevate materjalide hulga ja liikuva koosseisu kohta, sest et kõike seda võib muretseda sisemaal, kuid ainult sel tingimisel, kui korda läheb tehastega aegsasti kokku leppida; muidu võivad tehased praeguste puudulikkude sisseseadete ja ettevalmistamatuse tõttu ebatäpsed olla ja ehitustöö käiku ning eksploatatsiooni alustamist takistada. Peale selle tuleb metsamaterjalide suhtes metsade peavalitsusega aegsasti kokku leppida, et ei juhtuks nii, et viimase käsutuses olevad, ehituseks kõlblikud materjalid on juba ära müüdnud eraisikutele. Peale selle tuleb aegsasti selgusele jõuda, kas ei ole võimalik kasutada teede ehituse juures ka neid materjale, mis suurel hulgal vedelevad raudtee töökodades ja ladudes; samuti seisavad sadama töökodade ladudes praegu tarvitamata materjalid, mis perioodiliselt, mittevajaduse tõttu, odava hinna eest müügile lähevad.

Lõpuks jääb öelda veel mõni sõna tööde administratsiooni kohta uute raudteede ehitamise puhul. Venemaal oli juhuseid, kus võrdlemisi lühikese laiaroopalise tee ehitamist ei antud mitte eriti selleks määratud tööde ülema hooleks, vaid tee ülema kätte mille külge ehitatav liin kuulus; samuti pandi tehnilise osakonna ülema ja pearaamatupidaja kohused sama tee vastavate ametnikkude peale. Niisugust süsteemi, mille olemisõigust harilikult seletatakse kokkuhoidmisega, tuleb tunnistada asjale kahjulikuks. Selle vastutavuse juures ehituse tehnilise ja finantsilise kordamineku suunas, mis lasub kõrgemate ehitusagentide, eriti tööde ülemate õladel, on täiesti lubamata, et need agendid ei pühendaks ehitamisele ilma erandita kogu oma töö aega ja kõike oma hoolt. Pealegi kisuks ehitustööd eksploatatsiooni kõrgemaid agente, kellel samuti vastutusrikkad kohused enda ameti alal täita, oma otsekohese töö juurest ära, missugust nähtust omakorda tuleb lugeda mittesoovitavaks.

Sellepärast nõuavad töö huvid, et ehituse juhtimine antaks eriti selleks otstarbeks määratud isiku hooleks, õigusega valida ligemaid vastutavaid abilisi. Siis selleks, et materiaalselt huvitada teenijaid töö kordaminekus, oleks otstarbekohane määrata neile tasu kordaläinud ehituse lõpetamise puhul teatud protsendi võrra kokkuhoidmistest, mis selle ehituse peale assigneeritud summadest üle jäävad.

Ülaltoodut kokku võttes kordame veel, et enne kui asuda raudteede ehitamisele,

on tarvis kokku seada kõigikülgsest läbi mõeldud ehituse kava ja muretseda välise või sisemise laenu teel, ehk ühiselt selle ja teise abil kava teostamiseks tarvisminevad summad. Praegu avatud krediidi kulutamine enne selle kava kokkuseadmist oleks küll paremal juhtumisel ainult väheproduktiivne rahva raha kulutamine.

Küsimusele aga, kas üldse võimalik on praegu riigi laenu teha, eitaval korral aga kas ja missugustel tingimistel oleks võimalik meie raudteede ehitamise juure tõmmata erakapitali, pühendame eriartikli.

Näitus-messi teated.

(Näitus-messi juhatuselt.)

1) Ülemaaline Eesti saaduste võistlus.

Uue näitus-messi kava järele korraldatakse ülemaalisi võistlusi iga aasta ainult teatud saadustele, mis sama kohta korduks ainult 5–6 aasta tagant. Hindamise komisjoni on koondatud paremad eriteadlased vastavatel aladel. Et hindamine algab juba kuu aega enne näitus-messi, siis peavad võistlejad ennast üles andma hiljemalt 15. juuliks. Auhindadeks on aurahade hulgas näitus-messi poolt igas osakonnas ka Grand-prix. Peale selle on hulk rahalisi auhinde ja eriauhinnad põllutöö-, kaubandus-tööstuse ja rahaministeriumilt.

Meie töösturid ja põllumehed peaks viimseni väljas olema, et seda esimest juhust ülemaaliseks võistluseks uuel alusel ära kasutada.

Tuletame meelde, et võistlevad: Tööstussaaduste alal: jõumasinad ja katlad; tsement ja tsemendi saadused; valmisnahad ja nahasaadused; paber ja papp; spordiriistad; klaas ja klaasitööd; muusikariistad; seebid; laevalaternad; paadimootorid.

Põllumajanduse ja põllumajanduslike tööstuse alal: või (üksikud piimatalitused); bacon; baconisead; kala-, liha- ja aiaviljakonservid; viinad; liköörid.

2) Võistlus linnukasvatuse osakonnas.

Et kanamunade väljaveol meie kaubanduse bilansi parandamisel suur tähendus, on selle aasta näitus-messil korraldatud sulg- ja väikeloomade seltsi üldjuhatusel

eeskujulik kodulindude väljapanek. Et ergutada võimalikult väljapanijaid ning algajatele võimalust anda eriteadlaste otsusi teada saada linnukasvatuse ja selle sisseadete kohta, on otsustatud selles osakonnas ülemaalist võistlust kuulutada, lisaks senistele osakondadele.

Sulg- ja väikeloomade kasvatuse selts saab näitus-messi ajal pidama veel näitus-messil kasutada olevas kino „Rekordi“ ruumis seletuskoosolekuid filmiga.

3) Filmid näitus-messil.

Näitlikuks õpetuseks ja reklamiks on näitus-messil iga päev kella 12–2 kasutada kino „Rekordi“ ruum. Filmidest mis näitamisele tulevad on kindlad juba meie maa ning majanduse kohta. Peale selle on Daani konsulaadi poolt lubatud anda Daani laevastiku siinkäigul näidatud Daani filmist tööstuse ja põllumajanduse osa. Meie valitsuse asutused ja tööstused peaks juhust ära kasutama õpetlikuks näituseks. Ka võivad kõik, kes endi tööstusele reklaami teha soovivad, endid filmimiseks üles anda. Hind on iga meetri eest Emk. 200. — Ka juba varemalt olemasolevaid filme võib väikesese tasu eest demonstreerida.

4) Põlevkivitööstus näitus-messil.

Riikline põlevkivitööstus on end esinemiseks näitus-messil üles annud. Esitatud saavad: Põlevkivi turusordid, põlevkiviõlid: tooresõli, (küte) mootornafta, määreõli, imprägneerimise (puu konserveerimise) õli, põlevkivi pigi, põlevkivi gudroon, põlevkivi asfalt, pildid tööstusest, kaardid, statistilised tabelid ja diagrammid põlevkivitööstuse üle.

5) Auhinnad näitus-messi ülemaalse võistluse puhul.

Nagu selgunud, saavad näitus-messil õige tuntavad auhinnad välja antud: nii annab põllutööministeerium ülemaalisel või võistlusel väljajagamiseks auhindadena Emk. 120.000.—; seakasvatuse osakonnale 25.000. Kaubandus-tööstusministeeriumilt on loota tööstussaaduste auhindadeks Emk. 200.000.

Peale selle on näitus-messi poolt ning üksikute organisatsioonide ja ettevõtete poolt auhindasid mõne sajatuhande väärtuses ja peale selle veel audiploomid ja auhinnad rahaministeeriumi ja näitus-messi poolt.

Kroonika.

Eesti.

Ins. Lukk'i 50 a. sünnipäev. Kaubandus-tööstusministeeriumi tööstuse osakonna juhataja ins. A. Lukk pühitses 7. skp. oma 50 a. sünnipäeva.

Eesti-Norra kaubaleping. Vabariigi valitsus kiitis heaks Eesti-Norra kaubalepingu kava ja volitas välisministrit Norraga kaubalepingut sõlmima tähendatud kava kohaselt. V. Maa 5.VII.25.

Eesti-Vene posti-telegraafi konventsioon kinnitatud. S.S.S.R. kesktäidesaiva komitee juhatus ratifitseeris 5. skp. Eesti ja Vene vahelise posti-telegraafi konventsiooni. V. Maa 7.VII.25.

Vene puuvillasaaduste tellimised. Eestile ei anta. Vene „Vneshtorg“ tellib väljamaalt 150 miljoni meetrit puuvillariiet ja 100 000 pd. puuvilla kude, sest et Vene enda vabrikud seda ei jõua anda.

Eesti riidevabrikantide läbirääkimised tellimiste saamiseks olla seni tagajärjetuks jäänud, sest et Vene valitsus tellimisi andes mitte hindu tähele ei pane, vaid poliitilisi otsusteid. V. Maa 7.VII.25.

Kalatööstuse saadused väljaveo kontrolli alla. Võrreldes ennesõjaegse väljaveoga on meie kalatööstuse saaduste väljavedu suuresti vähenenud. Kuuldavasti on põhjuseks asjaolu, et meil viimastel aastatel on hakatud halvemat kalakaupa välisturgudele saatma ja sellega ostjaid ära võõrutama.

Nüüd on kalatöösturid ise soovi avaldanud, et väljaveetatavad kalakonservid niisama väljaveo kontrolli alla pandaks nagu või, munad ja liha.

7. skp. oli kaubandustööstusministeeriumis kalatööstuste ja nimetatud ministeeriumi esitajate ühine nõupidamine, kus kalakauba väljaveo kontrolli teostamise küsimust arutati. Väljaveokontrolli tarvilikkust rõhutati ühel häälel ja valiti komisjon, kellele ülesandeks tehti teostatava kontrolli üksikasjalised nõudmised ja tingimised välja töötada. Kaja 8.VII-25.

Ölikivi uurimine Rakvere juures. Valitsus andis nõusoleku ins. E. Euler'ile ölikivi uurimise loa väljaandmiseks kuni 3000 hektaarilisel maapinnal Rakvere linna ja Uuda küla vahel. Postim. 10.VII.25.

Huvi meie raudteede vastu. Teised välja-maalased pakkumas. Meie kitsarööplistest raudteedest on teatavasti huvitatud kodumaa „Eesti raudteede aktsiaselts“, kellel teatud lootused väljamaa kapitali saamiseks. Seltsi pakkumised leidis valitsus aga liig madalad olevat. Nende pakkumiste tõstmise ajal on aga uued rahameeste grupid huvi tundma hakanud meie raudteede vastu. Nii on järelepärimisi tulnud ühest Lääne-Euroopa riigist ja ühest maailma suurriigist.

Teedeministeeriumis ollakse arvamusel, et kitsarööplisi raudteid võiks rendile anda tingimustel, et ettevõtja kindlasti elujõuline ja peale ühe tee rentimise teatud aja jooksul ministeeriumi kava järele chitab uued liinid.

Valitsuse arvates tulevad pakkumised kaalumisele võtta. V. Maa 10.VII.25.

Daani huvi Eesti saaduste vastu. Kopenhaageni Eesti konsulaat on saanud Daani ärimeeste poolt järelepärimise, kas Eestist ei saaks osta ölikooke, loomatoitu, toolipõhje ja puid pakk-kastide valmistamiseks. Postim. 11.VII.25

Uus ölikivi kaevandus. Teatavasti anti Rootsi ärimeeste rühmale „Aktiebolaget Emissions Institutet“, Virumaal ölikivi konsessioon.

Kuna tähendatud rühm seal lähemal ajal kavatses ehitama hakata õlivabrikut, tööliste elumaja ja laduruume, siis otsustas vabariigi valitsus selleks otsustarbeits female anda Türsamäe asunduses planeeritud kruntidest kuni 140 hektari maad. V. Maa 11.VII.25.

Suurem Eesti tsemendilaadung Honolulu. 10. skp. läks Tallinnast teele 8200 ton. Inglise kaubalaev Wentworth „Aseri“ tsemendiga Honolulu. V. Maa 11.VII.25.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

27-30 juunini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupu.

30 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 398,6 tonni ja 26 saadetust bagaash-kaupu, 863,1 klgr.

2. Transiitkaupu.

Ülaltähendatud aja jooksul transiitkaupu nõukogude Venemaale saadetud ei ole.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

5 saadetust bagaash-kaupu, kaal 191,1 klgr.

1-7. juulini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupu.

52 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 795,1 tonni; 1 platform vaguni ratta bandashidega, kaal 989,6 klgr.; 67 saadetust bagaash-kaupu, kaal 1967,3 klgr. ja 1 suure kiiruse kaubasaadetust, kaal 11,5 klgr.

2. Transiitkaupu.

1 vagun vanu linaseid jahukohte, kaal 3,6 tonni. Ühes eksportkaupadega kokku nõukogude Venemaale saadetud 54 vagunit kaupu.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

19 saadetust bagaash-kaupu, kaal 244,9 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

27-30 juunini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

7 vagunit tsementi, kaal 112,9 tonni; 1 vagun 4 hobusega; 1 saadetust Tartu „Pain Normali“ leivavabriku küpsetatud teraleiba, kaal 574,1 klgr.; 1 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 598 klgr.; 4 vagunit linu, kaal 36,6 tonni; 1 vagun 19 elussea ja 13 elusvasikaga; 1 jäävagun värsket kala (saatja: „Keskjala“), kaal 2,8 tonni ja 1 vagun segakaupa, kaal 0,6 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

1 vagun suhkrut, kaal 10,3 tonni; 4 tsisterni bensiini, kaal 44,7 tonni; 2 vagunit heeringaid, kaal 22,5 tonni; 1 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 110 klgr.; 1 saadetust riiet, kaal 56 klgr.; 2 vagunit kondijahu, kaal 34,0 tonni; 1 saadetust raudteoseid, kaal 925 klgr.; 2 vagunit segakaupa, kaal 9,8 tonni; 1 saadetust põllutööriistu, kaal 1219 klgr. ja 1 vagun raud-, plekk- ja emailleeritud kööginõusid, kaal 4,9 tonni.

1-7. juulini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

16 vagunit tsementi, kaal 244,9 tonni; 1 saadetus Tartu „Pain Normali“ leivavabriku küpsetatud teraleiba, kaal 575,1 klgr.; 5 vagunit segakaupa, kaal 8,1 tonni; 2 vagunit 16 hobusega; 1 jäävagun värsket kala (saatja: „Keskkala“), kaal 2,9 tonni; 1 vagun kafusepappi, kaal 12,8 tonni; 1 saadetus miltmesugust pudukaupa, kaal 358 klgr.; 2 vagunit 26 elusvasikaga ja 35 elusseaga ja 1 vagun lupja, kaal 16,3 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

1 vagun suhkrut, kaal 16,4 tonni; 1 tsistern määreõli, kaal 1,1 tonni; 7 vagunit heeringaid, kaal 72,2 tonni; 1 saadetus nahakaupa, kaal 87 klgr.; 25 vagunit superfosfaati, kaal 399,1 tonni; 1 vagun 4 viljapuhastuse masinaga, kaal 614 klgr.; 1 saadetus riidet, kaal 89 klgr.; 3 vagunit kondijahu, kaal 49,4 tonni; 1 saadetus miltmesugust pudukaupa, kaal 1600 klgr.; 1 vagun kriiti, kaal 10,3 tonni; 1 saadetus raudlabidaid, kaal 668 klgr.; 1 saadetus pruugitud majakraami, kaal 1971 klgr.; 1 vagun tsement tahvleid, kaal 11,5 tonni; 1 saadetus nahka, kaal 401 klgr.; 5 vagunit segakaupa, kaal 11,4 tonni; 2 saadetus raudkette, kaal 1673 klgr. ja 3 vagunit tuumamise masinaid, kaal 3,2 tonni.

Amefflikud teated kaubandustööstus- ministeeriumilt.

Vene.

Vene puuturg juuni I. poolel. Metsatööstus ei suuda nõuet täiel määral rahuldada.

Puukauba nõudmine on märksa suurem, kui metsatööstus anda suudab. Saetud puukauba nõudmisest jäi rahuldamata 3.022.330 kantjalga.

Juuni esimesel poolel oli tehinguid puukauba peale 4 687.682 rubla eest, mis 1.134.048 rubla suurem, kui 1. a. samal ajal. Suurenemine on olnud just ehitusmaterjali alal. Hinnad olid franko vagun Moskvas männipalkidel (6-9 ars. x 3-7 vers.) 40-43 kop. kantjalg; männisambad (12-18 ars. x 4-6 vers.) - 48-57 kop. kantjalg; männilauad 1. ja 2. sort (6-9 ars. x 1-3 tolli x 10 tolli) - 68-72 kop. kantjalg ja 6-9 ars. x 5/8 tolli x 10 tolli - 82 kop. kantjalg; samades mõõtudes 3. sordi lauad 63-66 kop. kantjalg; 3. sordi kasevineeri ruutvers. 80 kop. Rogusk 8 puuda sajandikkudes - 36 kop. tükk - 5¹/₂ puuda - 28 kop. tükk.

Siberi või standardiseerimine. Omski börsekomitee on üles tõstnud rea küsimusi Siberi või välisurgude nõuetele vastavalt korraldamiseks. Kõigepealt tuleb Siberi võid standardiseerida, kui võimalik tuleb ametisse panna börsekomitee konsultandid ja laboratooriume asutada.

Juhitakse tähelepanu siseturu vähese varustamise peale, mis siseturul võihindu liiga kõrgele ajab.

Inglise.

Inglise sisseveotoll siidikaupadele. Pitside toll teoksil. Inglise parlament on vastu võtnud määruse sisseveetava siidi ja kunstsiidi tolli ja erimaksu suhtes; ühtlasi on valitsuse poolt parlamendile esitatud sisseveo tolli määrus väljamaa pitsidele, mis 33 1/3 protsendini nende väärtusest ulatab. Väljamaa lehed arvavad, et Inglismaa sellega kaitsetollide teele on asunud, millel kaugem ulatus võib olla.

Inglise karjasaaduste hinnad Londonis 4. juulil 1925. a. I. Või:

Daani	198 kuni 200 sh. per cwt.
Uus Meremaa I sort	188 „ 190 „ „ „

Eesti	188 „ 192 „ „ „
Läti	178 „ 182 „ „ „
Siberi	170 „ 178 „ „ „

Daani või on odavam, kuna teised sordid on hinna mõttes avanseenud. Kuivad ilmad on püsima jäänud siin kui ka kontinendil. See asjaolu on praegusel korral kõige mõõduandvamaks teguriks hindade juures. Arvatakse, et hinnad ka edaspidi väikest tõusu võivad näidata. Nõudmine käesoleval nädalal ei olnud mitte elav ja selle tõttu asetati kaunis palju võid külmetusruumidesse. Eesti või on tõusnud 6 sh. cwt. pealt. Daani või on Londoni turul langenud 4 sh. võrra, kuna Kopenhageni noteerimise järele on ta langemine palju suurem, nimelt 428 kr. peale, võrreldes läinud nädalal - 465 kr. Läti või on tõusnud 4 sh. per cwt. Uue Meremaa või püsib vanal kõrgusel.

II. Bacon:

Iiri	122 kuni 137 sh. per cwt.
Daani	110 „ 120 „ „ „
Rootsi	108 „ 116 „ „ „
Läti	96 „ 106 „ „ „

Hinnad mõnede sortide peale on natukene langenud. Üldiselt on turg vaikne ja nõudmine tagasihoidlik. Eesti baconi turul väga vähesel arvul hinnaga 100-106 sh. per cwt.

III. Munad:

Daani	13/6 kuni 16 sh. per cwt. 120
Leedu	9/6 „ 13/3 „ „ „

Hinnad on käesoleval nädalal edaspidist tõusu näidanud, mis välja kutsus nõudmise vähenemist pareimate sortide peale. Leedu munad on hinna poolest avanseenud kuni 1 sh. per 120.

Ungari.

Ungari viljasaagi väljaveated. Ungari vedes läinud aastal õige rohkel määral vilja välja, sellepärast ei ole Ungari mõju maailma viljaturul tähtsusetu. Viimased teated Ungari viljapõldude seisukorrast on õige head, eriti teraviljal. Peab siiski tähendama, et hiljuti veel üsna vastupidiseid teateid väljamaa lehtedes avaldati.

Läti.

Kaubandus- ja merelepingute ratifikatsioonide vahetus Soomega. 23. juunil vahetati Soome välisministeeriumis Läti-Soome kaubandus- ja merelepingute ratifikatsiooni kirjad. Vahetamine sündis Soome poolt välisminister Idmani kaudu, Läti poolt saadik Sarinschi kaudu, kes üleandmisel lootust avaldas, et lepingu jõusseastumisel majandusline vahekord mõlema riigi vahel elavamaks muutub.

Seisukord linaturul. Juuni lõpul müüdi vähe-mad partiid veidi kõrgema hinnaga. Seisukord turul on paranenud ja hinnad muutuvad kindlamaks ning on loota, et järgmisel müügil need veel kõrgemad saavad olema, kui siamaale.

Kalaasjandus ja väljavedu. Viimasel ajal on kalatööstuses väljavedu jõudsasti arenema hakanud peaaesjalikult Poolasse. Kalu veetakse soolatud, kui-vaatatud ja konserveeritud näol välja. Nüüd on teated Poolast tulnud, et sealsetel turgudel rikkiläinud kalad on müügil tulnud ja sellepärast on küsimus üles võetud kontrolli sisseesadmise kohta ka kalade suhtes, nagu see siamaale või kohta maksev oli. Tuleks kalade ettevalmistamist väljaveoks ka paremini orga-niseerida, kalu kontrolli all ühte kohta kogudes üm-beritõotamiseks väljaveo jaoks. Ei kalatööstust arenda-da, on hädatarvilik kalameeste seisukorda paran-dada, neile laenu määraes inventõri ja mootorite muretisemiseks.

Hollandi.

Uus tollitariif hakkas maksma 1. juulist. Tollimäärad on arvatud enamasti ad valorem (kaubaväärtuse pealt). Suurem osa kaupu langeb 8⁰/o-se määra alla, kuna uhkusasjad ja kallid maitseained on kõrgemalt tollitud. Nii võetakse luksuskonservide pealt 20⁰/o nende väärtusest.

Daani

Karjasaaduste väljaveo suurenemine. Aja jooksul jaan. - apr. 1925 on välja veetud 40.000 tonni võid, 69.000 tonni sealihha, 280 miljoni tk. mune, 79000 tapalooma ja 4000 hobust. Käesoleva aasta 4 esimese kuu jooksul on või väljavedu veidi vähem, sealihha väljavedu 8⁰/o suurem, munade väljavedu 27⁰/o suurem, ja tapaloomade väljavedu 10⁰/o suurem olnud, kui vastaval ajal 1924. Hobuste väljavedu on aga palju vähem kui eelmisel aastal ning väiksem kui sissevedu.

Juunikuul algul olid või hinnad 20⁰/o ja munade hinnad 40⁰/o madalamad kui aasta algul, kuid sealihha hinnad olid muutumatud.

Saksamaalt on põllumajandusringkondadele teatatud, et seal liha hinnad järsku 25-30⁰/o tõusnud.

Lõikuse väljaveatad. Nagu statistikadepartemang teatab, on tänavuse lõikuse väljaveatad väga head: niipalju kui viljade seisukorra järele 15. juunil otsustada võib. Töötavad kõik teravilja sordid, segavili, kaunavili, kartulid ja suhkrunaerid keskmisest paremat saaki, loomatoidunaerid aga läbistikku keskmist saaki. Kõige parem on taliviljade, rukki ja nisu seisukord, kuna teistele viljadele taimekahjurid kallale kipuvad. Ka heinasaak töötab üle keskmise alla.

Vastaval ajal 1924 oli tera-, sega- ja kaunavilja seisukord tublisi alla keskmist, juurevilja seisukord läbistikku keskmine.

Kuidas margariini toiduväärtust suurendada kavatsetakse. Kuna margariin, mida laialt või asemel tarvitatakse, väga vitamiinivaene on ja seega küllalt rahuldavaks või aseaineks olla ei või, tehakse juba pikemat aega katseid, kuidas margariinile vitamiine hulka segada, nii et ta ses suhtes võiga üheväärtusline oleks. Need segamiskatset pole aga veel tagajärgi annud. Nüüd tahetakse küsimust seega lahendada, et edaspidi igale margariini naelale kaasa antakse teatav määr vitamiini tablette, mis sama palju vitamiine sisaldab kui nael võid. Kõnesolevad vitamiinitabletid on alles hiljuti tuntud keemiavabriku "Lövens Kemiske Fabrikker" poolt peale pikemaid katseid kokku seatud. Nimetatud vabrik ise arvab, et tablettidel suur tulevik on, ja et nende tõftu palju rohkem margariini tarvitama hakatakse kui senini.

Teated ettevõtete tegevusest.

O/ü. „Estonia Eksportipamajad“ 1924. a. tulude ja kulude arve näitab puudujääki Emk. 1,4 milj. (kulud - 41,1 - tulud - 39,7). Äriseis 31. dets. 1924. a. Emk. 97,5 milj. Tähtsamate arvete seis oli (milj. Emk.): valmis- ja tooresained ning materjalid - 2,4, debitorid - 12,3, liikumata varand. - 24,8, liikuv varandus - 12,5, organiseerimiskulud - 2,1, depoo väärtused - 41,5, osakapital - 8,8, kontokorrent - 25,1, kreditorid - 21,8, vekslid (maksu) - 21,5, obligatsioonivõlg - 20,0.

A/s **Karl Schoeme** läinud tegevusaasta on annud kahju Emk. 750,2 tuh. (tulud - 2.788,3 - kulud - 3.538,5). Äriseis 31. dets. 1924. a. Emk. 11,5 milj.

O/ü. „Domus“ äriseis 31. dets. 1924. a. Emk.

67,0 milj. Arvete seis oli (milj. Emk.): kassa - 0,01, liikumata varand. ostu ja krepost. arve - 28,3, maaehituse arve - 34,9, liikuv varandus - 0,05, debitorid - 2,9, üleminevad summad - 0,06, jooksvad kulud - 0,8, osamaksumad - 5,0, laenu - 50,1, maksumakslid - 3,3, kreditorid - 8,5, maja tulud - 0,2.

A/s. „**Dwigatei**“ on läinud 1924. a. kahjuga Emk. 2,5 milj. töölanud. Brutto-tulud Emk. 70,2 milj., kuna väljaminekud sellevastu Emk. 72,7 milj. oli. Ka 1923. tegevusaasta lõppes kahjuga Emk. 1,0 milj. Äriseis 31. dets. 1924. a. Emk. 157,0 milj.

Järgnevad a/s. läinud kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Aktiiva.			
Kassa ja jooksvad arved			
pankades	0,1	2,8	0,7
Debitorid	29,4	7,4	8,6
Valmis- ja poolvalmis-saadused, materjalid	113,2	99,0	94,6
Liikumata varandus	1,6	1,6	1,6
Liikuv varandus	5,4	5,4	5,1
Puudujääk	2,5	1,0	-

	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Passiva.			
Kapitalid (põhikap. - 60,0, amort. - 4,3)	64,8	10,3	9,0
Kreditorid ja vekslid	89,8	107,7	102,2
Kasu	-	-	0,2
Bilanss ühes teiste arvet.	157,0	120,0	114,2

A/s. „**Vennad Tofer**“ on oma läinud tegevusaasta puhtakašuga Emk. 4,9 milj. lõpetanud (tulud - 20,1 - kulud - 15,2). 30. mail s. a. peetud peakoosolekul määrati puhaskasu järgmiselt (milj. Emk.): tagavarakapitaliks - 0,2, riigimaksudeks - 1,0, dividendiks - 2,8 (8⁰/o aktsia pealt), eritasuks juhatusele - 0,6, revisjonikomisjonile - 0,08 ja efekandeks 1925. a. arvele - 0,2. Äriseis 31. dets. 1924. a. Emk. 94,8 milj.

Järgnevad a/s. läinud kahe aasta äriseisud (milj. Emk.):

	31.XII.24.	31.XII.23.
Aktiiva.		
Kassa ja jooksvad arved	2,6	1,7
Kaubad	42,0	35,2
Debitorid ja vekslid	24,2	25,2
Liikumata varandus	14,3	-
Liikuv varandus	0,5	0,5

	31.XII.24.	31.XII.23.
Passiva.		
Kapitalid (põhikap. - 35,0, tagav. - 0,3, kustut - 0,7)	36,0	35,0
Kreditorid	39,6	21,2
Hüpooteegivõlg	3,0	-
Puhaskasu	4,9	6,6
Bilanss ühes teiste arv.	94,8	62,8

Tallinna Manufaktuuri ja Kaubanduse a/s. 1924. a. tulude ja kulude aruanne näitab puhaskasu Emk. 0,6 milj. (tulud - 31,9 - kulud - 31,1) Äriseis 31. dets. 1924. a. Emk. 111,1 milj.

Järgnevad a/s. läinud kahe aasta äriseisud (milj. Emk.):

	31.XII.24.	31.XII.23.
Aktiiva.		
Kassa ja jooksvad arved	4,1	6,4
Välisvaluuta	0,7	0,2
Kaubad	67,8	70,0
Debitorid ja vekslid	30,3	33,9

	31.XII.24.	31.XII.23.
Passiva.		
Kapitalid (põhikapit. - 10,0, tagav. - 0,07)	10,1	10,0
Kreditorid	93,9	99,6
Puhaskasu	0,6	1,4

	31.XII.24.	31.XII.23.
Bilanss ühes teiste arv.	111,1	113,4

Arikalender.

14. juulil.

O/ü. „Tallinna liimi- ja kunstväetsetehase“ kreditoride üldine koosolek kell 6 p. l. Tallinna-Haapsalu rahukogu ruumes, Jaani t. nr. 7. tuba nr. 4. Päevakorras konkursivalitsuse koosseisu valimine.

16. juulil.

Maksujõuetu Hans Laks'i kreditoride koosolek kell 7 õhtul Jaani t. nr. 7. Tallinna-Haapsalu rahukogu hoones, 2. korral, vann. adv. nõukogu toas.

19. juulil.

A/s „Kütteveo“ aastapeakoosolek kell 10 homm. seltsi ruumes, Tartus, Lodja t. 12.

20. juulil.

A/s „Royal-Film“ erakorraline koosolek kell 5 p. l. seltsi ruumes, Tallinnas.

21. juulil.

A/s „Eesti Paber“ erakorraline peakoosolek kell 10 e. l. seltsi ruumes, Tallinnas, Pikk t. 11.

Tähtsamad vähempakkumised.

Sv. var.-val. ehituse- ja korteriosakond (Tallinnas, Uus t. 10) — kinnisel — 18 juulil s. a. kell 11 — raudvaateforni ehitustööd.

Pärnu-Tallinna kitsaropalisel raudtee valitsus (Pärnus) — kinnisel — 25. juulil s. a. kell 12 — ratta-
vitsu vagunitele, veduritele ja tendritele — 658 tk, lektorid rauast — 800 tk. jm.

Põllutöministeerium (Tallinnas, Vismari t. nr. 7. tuba 14) — kinnisel — 17. juulil s. a. kell 12 — mul-
latööd.

Tallinna Linnavalitsuse ehitusosakond (Tallinn, Nunne t. 2) — kinnisel — 16. juulil s. a. — 2 ka-
felt ä 31 ruutmeetrit ja 2 kat. ä 20,5 ruutmeet-
ril. küttepinnaga.

Metsade peavalitsus (Tallinnas, Toom-Kiriku põikt. 4) — kinnisel — 20. juulil s. a. kell 12 — 19 panto-
meetri, 30 tsirklikasti, 30 transportiiri, 30 nume-
ratori, 2 teodoliiti, 4 bussoli, 4 niveliiri, 8 loodimislatti, 4 mensulat, 4 kipregelit, 12 plaan-
imeetert, 1 pantograf, 35 maamöödu linti, 32 lindid parandustangi, 25 raudvoodit ühes reform
matratsiga.

Tähtsamad enampakkumised.

Harjumaa riigimaade valitsus, Tallinnas, S. Roosi-
kranisi t. 12 — suusõnalisel — 1. augustil s. a. kell
11 homm. — Valkla püürivabrik ja Lagedi vest-
veski.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond (Tallinnas,
Tehnika t. 16-a, tuba 18) — kinnisel — 25. juulil s. a.
— Kuresaare linna ja selle ümbruskonda okupatsi-
ooni võimude poolt mahajäetud raudtee veerev
koosseis.

Uued seadused ja määrused.

Stokholmis 1924. a. sõlmitud üleilmilise posti-
konventsiooni ja kokkulepete kinnitamise sea-
dus, Stokholmis 1924. a. sõlmitud postikokku-
lepetega ühinemise seadus, Eesti-Läti-Leedu va-
helise posti-telegraafi-telefoni lisakokkuleppe
seadus on avaldatud „R. T.“ nr. 113/114—1925. a.

Määrus vana vase tollita sisseveo kohta üm-
bervalamiseks kodumaa tööstuses. Kodumaa vase
valamistööstus võib väljamaalt ilma tollita sisse
vedada vana kollast vaske (sisseveo-tollitariif § 143 p. 1)
ümbervalamiseks kriitsidesse, järgmistel tingimistel:
Oma sisseveetava vase partiid peab tööstus tolliame-

tile üldises tolliseadustikus ettenähtud korras revideerimiseks üles andma, ära tähendades ülesandekirjas, et ta soovib hõlbustust kasutada. Läbilastud vask peab kuue kuu jooksul, läbilaskmise päevast arvates, kriitside nõol reeksporiteeritud olema; ümbervalamise kaalukaotuseks tuleb lugeda mitte alla 5% ja mitte üle 10%. Kuue kuu jooksul reeksporiteerimata jää-
nud vase eest saab jõustusel osuv tollimaks sisse mõtutud, nagu tolliseadustikus on ette nähtud, ühes protsentidega, niihästi tollisead. § 248 teise osa, kui ka tema esimese osa kohaselt. Määrus hakkas maksma 5. juulist s. a. („R. T.“ nr. 113/114—1925. a.)

Määrus tooresainate tollita sisseveo kohta eksporteeritavate elektri-taskulampide patareide valmistamiseks. Iga 1000 kolmest elemendist koosneva patarei eest (kaaluga 120 kg.), mis Eestis valmistatud ja Eestist välja veetud, lubatakse ühe aasta jooksul, väljaveo päevast arvates, tollita sisse vedada: 1) Pruunkivi MnO₂, jahvatatud ehk tükkides — 31,00 kl., 2) Grafiiti — 10,00 kg., 3) Sõetoesed (3000 tk. — 7,60 kg.), 4) Tsinkplekki — 20,00 kg., 5) Inglistina — 0,80 kg., 6) Seafina — 1,60 kg., 7) Valget vask-plekki tahvlites ehk ribadest — 1,50 kg., 8) Parafiini — 0,48 kg., 9) Tseresiini — 0,48 kg., 10) Kanifooli — 8,00 kg., 11) Salmiaki — 5,70 kg., 12) Chlortsinki — 2,30 kg., 13) Valgest vasest teoseid — 0,58 kg., 14) Cholkalsiumi — 0,30.

Eesti tehas, kes tähendatud hõlbustust soovib kasutada, peab tähendatud patareide partiid väljamaale saates seda läbilaskvale tolliametile üldises tolliseadustikus ettenähtud korras revideerimiseks üles andma ja sealjuures ülesandekirjas palvet avaldama, et temale vastav tunnistus välja antaks.

See määrus hakkas maksma 5. juulist s. a.

(„R. T.“ nr. 113/114—1925. a.)

Väljaveotolli põhitariifi muutmise seadus. Määrustega 19. detsembril 1923. a. nr. 4593 ja 8. veebruaril 1924. a. nr. 362-l („R. T.“ nr. 4/5 ja nr. 25/26—1924. a.) maksmapandud tolli-põhitariifide II osast A väljaveetatavate puusaaduste, ketramisjätiste ning kallistude kohta käivad § 4 p. 1-b, c ja d ning § 6 p. p. 1—5 muudetakse seadusega, mis avaldatud „R. T.“ nr. 111/112—1925. a.

Isiklikud teated.

Varanduse hoolekanne.

Aleksander Hermann'i p. Neglas'e ja Martin Mardi p. Jürisson'i varandustele on hoolekanne määratud. (R. T. nr. 115/116 — 1925.)

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaropalisel raudteedel kaupu laaditud järgmisel määral (vagnid):

	21—27. juun.	28. juun.	1—10. juun.	11—17. juun.	18—24. juun.	25. juun.	1. juul.
Teravilja ja jahu . . .	105	144	209	146	73	140	
Kartulid . . .	44	25	71	43	14	10	
Elusloomi . . .	55	46	69	65	67	81	
Linu ja takku . . .	11	11	12	11	12	17	
Põletispuid . . .	209	88	191	215	126	130	
Muud metsa-							
materjali . . .	461	225	542	594	480	506	
Põlevkivi . . .	308	218	273	413	358	446	
Turvast . . .	1	2	2	1	3	4	
Tsementi . . .	61	38	87	83	74	180	
Lupja . . .	13	15	19	23	15	14	
Muud erakaupa . . .	867	379	1060	1020	879	1079	
Kokku . . .	2135	1191	2535	2614	2101	2607	
Raudtee veod . . .	362	48	251	377	446	300	
Kokku laadit . . .	2497	1239	2786	2991	2547	2907	

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade aegade jooksul sisemaal sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisaadetused) :

Teravilja ja jahu.	30. apr. 7-13. 6. maini. maini.		14-20. 21-27. maini. maini.		28 maist 4-10 3. juun. juun.	
	1	---	1	1	1	1
Kartulid	16	59	14	25	21	67
Põletispuid	57	191	124	61	54	77
Metsamaterj.	505	511	474	368	204	381
Linu ja takku	2	2	10	3	6	6
Põlevkivi	88	74	50	85	53	67
Turvast.	—	1	—	2	4	—
Muud erakaubad	190	188	273	225	154	144
Kokku	1247	1037	999	751	497	654

Rahaturg.

Eesti Panga ärireis 1. juuliks sisaldab eneses muudatusi kõikides arvetes. Kassa suurenes 949,5 milj. mk. pealt 1023,8 milj. peale, seega 74,3 milj. mk. Suur liikumine oli välisvaluuta arvetes, mis kahanesid Prantsusmaale riigivõla tasumise tõttu. Praegune vaba välisvaluuta summa on 480 milj. marka 544,6 milj. marga vastu 23-dal. Juulikuul algul sissevoolanud valuuta on suutnud osaliselt tagavarasid tõsta.

Hoiusummades ulatab riigikassa arvete suurenemise tõttu kasvamine 123 milj. mk. peale.

Laenude arvetes on ainult vähesed muudatused

Viimased välisbörsede kursid *).

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a.		1925. a.		1924 a.		1925. a.		1924 a.		1925. a.	
	10. VII	3. VII	10. VII	10. VII	3. VII	10. VII	3. VII	16. VI	3. VII	10. VII	3. VII	10. VII
Naelsterling	—	—	—	16.34	18.14	18.105	172.90	193.05	193.10	4.3491	4.8612	4.8612
Dollar	4.3456	4.8612	4.8612	3.7625	3.7318	3.725	39.85	39.70	39.70	—	—	—
Prantsuse frank	85.20	102.65	103.65	19.25	17.70	17.50	208	191	188.50	—	—	—
Helveetsia frank	—	—	—	67.95	72.40	72.35	—	—	—	—	—	—
Rootsi kroon	16.35	18.15	18.12	—	—	—	10.60	10.63	10.65	—	—	—
Soome mark	173.25	192.87	193.25	94.25	94.025	93.85	—	—	—	Praaga		
Daani kroon	27.225	23.77	23.67	60.05	76.35	76.50	639	754	818	1924 a.		
Hollandi gulden	11.503	12.135	12.1325	142.10	149.50	149.25	15.05	15.97	15.93	10. VII	1925. a.	
Eesti mark	—	—	—	—	—	—	9.75	10.65	10.65	8	9,05	9,05
Kuld per unts.	95/-	84/11	84/10,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—

100 Eesti marka Berliinis 12. juunil 1925. a. — 1,122

30. " " — 1,123

9. juulil " — 1,119

Londonis 12. juunil " — 1,850 mk. üks £.

30. " " — 1,850

10. juulil " — 1,850

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas s. t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Naelsterling on praegu täitsa püsima jäänud 4,8612 peale, millest viimase kahenädala jooksul ainult mõned üksikud kõrvalkaldumised olnud. Prantsuse frank, mis kuu algul 109 naela eest koteeriti paranes 103,50 peale. Paranemine sündis Caillaux poolt kavatsitava kuldväärilise laenu ootuses; õnnestab see ettevõtte — tõuseb uuesti frank, mida lõpulikult stabiliseerivad drastilised abinõud. Vastasel korral pole frangi languses peatust näha. Prantsuse valitsuse valmisolek Ameerikaga ja Inglismaaga laenude fun-

deerimises läbirääkimisi pidada, on mõjuvaks toeks frangi praegusele seisule.

Viimasel ajal võtab Rootsi kroon enam ja enam endisest kaotusest tagasi. Langenud dollari vastu 3.71 pealt 3.74 mais, püsis juunis 3.7375 peal. Nüüd juba teist nädalat kõigub 3,73 — 3,723 vahel. Londonis koteeriti 18,12 endise 18,17 asemel. Norra krooni tõusu pani riigipank seisma. 68,00 2. juulil asemel Stockholmis koteeritakse kuni 65.50.

Teistes valuutades tähtsuseta muudatused.

Tallinna börs kursisedel

Arvaimise ekstrakt	pd.	—
Väavel, öie 98%		—
Värvid, nigrosin vees sulav, välj.		9200—10.000
„ tsinkvalge Saksa		1500—1600
„ tinavalge Englise		1750—1800
„ ooker Prants.		310—450
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6)		—
„ Tshiili		420
„ Superfosf. (k. 6 pd.) 18—20%		675—
„ Thomasjahuk. 100 kg. 17-18%		590—
„ Väavelhapu ammoniak		2750
„ Lubja lämmastik 18%		1850
„ Kaalisool, 30%, kott 6 pd.		670—
„ 40%		840—
„ Kainiit 12% lahtine	pd.	—
„ Vosvoriit, Eesti 6%		—
Paber, rotatsiooni		440
Tsement, Portland, Port-Kunda		
pütt 10 pd. 10 naela	pütt	830
Tsement, Portland, Aseri		770
Kriit, toores	pd.	110
pestud		130—135
Asfalt		130
Kivitõrv, Rootsi		240—280
Puutõrv, kodumaa		380—450
Lubi		50
Gips, tükkides		25
jahvatatud toores „		35
krohvimise		45—70
Teliskivid, I. sort, tuhat.		6500—8000
Silikat D/B/B/		—
Puumaterjalid, saetud		—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.		—
IV s.		—
propsid; 7x7		—
liiprid		—
Põletispuud, sega 20% okaski, k. sld.		—
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast valmistatud pd. I s.		5400—5600
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. I sort		6000—6600
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. II sort		—
Toores nahk väiksed ja suured		—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)		7300

Prahid :

Lina

Tallinn — Stettin	tonn sh.	18/—
„ — Ghent		22/—
„ — Dundee		35/—
„ — Belfast		—

Takud + 0/0

Puumaterjalid D/B/B/ Standard

Tallinn — London		—
„ — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	sh.	37/—
„ — Antwerpen		—
„ — Southampton		—
„ — Manchester		—
„ — Amsterdam		—
„ — Dundie		sh.

Segakaup

Tallinn — Stettin	tonn sh.	12—20/—
„ — London		—
„ — Stockholm,	Rk.	10—20

Või

Tallinn — Stettin	tünn sh.	1/6
-----------------------------	----------	-----

Kartulid

Tallinn — Stockholm	tonn Rk.	—
-------------------------------	----------	---

		6. VII.	8. VII.	10. VII.
1 dollar	O.	372	372	372
	M.	375	375	375
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1810	1810	1810
	M.	1825	1825	1825
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8850	8850	8 850
	M.	8975	8975	8.975
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	937	937	937
	M.	947	947	947
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	9.950	9950	9.950
	M.	10.085	10.085	10.085
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	7600	7650	7625
	M.	7700	7750	7725
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1775	1750	1750
	M.	1825	1800	1800
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.960	14.960	14.960
	M.	15.185	15.185	15.185
	T.	—	—	—
100 Laffi	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1110	1110	1110
	M.	1135	1135	1135
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1385	1370	1385
	M.	1425	1410	1425
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	6675	6700	6525
	M.	6775	6800	6625
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1750	1725	1725
	M.	1800	1775	1775
	T.	—	—	—
100 Helveetsia fr.	O.	7200	7200	7200
	M.	7325	7325	7325
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1875	1875	1875
	M.	1945	1945	1945
	T.	—	—	—
1 Austria shilling	O.	52,50	52,50	52,50
	M.	54,00	54,00	54,00
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—